

STOCKHOLMSKÄLLAN

FÖRE OCH EFTER. Öster om Eriksberg mot norr. Oljemålning av Axel Fahlcrantz, 1893.

Höger: Utsikt mot norr från Eriksbergsområdet år 1900.

FOTO: GÖRAN SEHLSTEDT, STOCKHOLMS STADSMUSEUM, 2011/OSCAR HEIMER, STOCKHOLMS STADSMUSEUM

Ett träsk som blev till kåkstad

Sommaren 1893 stod konstnären Axel Fahlcrantz (1851–1925) vid en bergig utkant av staden strax öster om Eriksberg, ungefär vid nuvarande Eriksbergsplan, och målade. Han blickade norrut över det obebbyggda Träsket, en utfylld sjö med nordspetsen ungefär vid Odengatan och sydspetsen vid hörnet av Tegnér- och Birger Jarlsgatan.

På Fahlcrantz målning som skulle få titeln "Öster om Eriksberg" syns berg, vilda

blommor och gröna växter i förgrunden. I soldiset längre bort avtecknar sig bebyggelsen i östra Vasastaden, "Sibirien", som har börjat bebyggas med stora hyreskaserner för arbetare.

Kyrkan som dominerar högra halvan av bilden byggdes som katolsk-apostolisk kyrka åren 1889–1890 vid nuvarande hörnet Odengatan–Birger Jarlsgatan. Den är sedan 1970-talet en grekisk-ortodox kyrka med namnet

"Liknande kåkstäder fanns även på andra obebbyggda platser i staden."

Sankt Georgios kyrka. I dag smälter byggnaden in i den övriga bebyggelsen och står inte ut på samma sätt som på målningen.

Uppe på höjden till vänster om kyrkan avtecknar sig Vanadislundens första vattenreservoar, som togs i drift 1879.

Den uppfördes högst uppe på berget för att förse de nya stora bostadsområdena på norra Norrmalm och Vasastaden med dricksvatten. Men redan på 1910-talet var den för liten och en ny uppfördes på samma grund som den gamla. År 1918 kunde den nya borgliknande vattenreservoaren, som fortfarande används, tas i drift.

Fotografiet från omkring år 1900 är taget från nästan samma plats som Axel Fahlcrantz stod på sju år tidigare.

I förgrunden syns den kåkbebyggelse som snabbt hade växt upp på det vattensjuka träskområdet.

Liknande kåkstäder fanns även på andra obebbyggda platser i staden. Bostadsbristen var enorm. Stockholms befolkning ökade från ca 250 000 till ca 320 000 personer under 1800-talets sista decennium.

Till vänster på fotot syns det nya stora skolpalatset Norra real på Roslagsgatan, som stod

färdigt 1891. Vanadislundens vattenreservoar kan anas bakom de nybyggda hyreskasernerna, och runt kyrkan har bebyggelsen tätat.

Axel Fahlcrantz målning såldes fem år efter hans död tillsammans med ytterligare fyra av hans verk för 4 000 kr. Målningen Öster om Eriksberg fick inventarienummer SSM 821 i Stadsmuseets konstsamling.

Annette Åström
Antikvarie, Stockholms stadsmuseum

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

Svenska Mäklarhuset

Vasastan/Birkastan
Karlbergsvägen 83 B, 6 tr

3:a

Tilltalande lägenhet med högt och lugnt läge på 6 tr. Balkong i söderläge. Garageplats i huset. Allt är ljus och fräscht med vita väggar, ekparkett och burspråk. Nytt kök i klassisk stil med köksmaskiner i rostfritt. Stilrent badrum med golvvärme.

Accepterat pris: 4 685 000 kr Avgift: 3.672 kr/mån Yta: 88 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 6/11 kl 12:30-13:30 & måndag 7/11 kl 18:00-18:45

Bobutik: Vasastan 08-34 84 00

Södermalm
Tavastgatan 46, 2 tr

3:a

Mycket trivsam hörntrea i fint skick & väldisponerade ytor, på attraktiva Mariaberget! Vardagsrum med stort burspråk, topputrustat kök, lyxigt inredd walk in closet, två rymliga sovrum, kaklat badrum. Garage. Brf med god ekonomi. Avg inkl hushållsel.

Accepterat pris: 4 195 000 kr Avgift: 2.337 kr/mån Yta: 76 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 6/11 kl 13:00-14:00 & måndag 7/11 kl 17:30-18:00

Bobutik: Södermalm 08-640 71 00

Vasastan/Norrmalm
Tegnérgatan 5, 2 tr över gården

2:a

Smakfull sekelskiftes-lgh med rofull balkong. Extremt välplanerad riktig 2:a. Ljus och fin bostad med bl a vitlackade furutiljor. Äldre charm med rymdgivande takhöjd om 3 m etc. Centralt attraktivt men helt tyst gårdsläge med bekväm närhet till allt!

Accepterat pris: 2 995 000 kr Avgift: 2.351 kr/mån Yta: 56 kvm
Visning: söndag 6/11 kl 14:00-15:00 & måndag 7/11 kl 18:00-19:00

Bobutik: Kungsholmen 08-652 62 00

Södermalm
Repslagargatan 18, 4 tr

2:a

Hemtrevlig och ljus lägenhet i modern stil i ett av Södermalms mest eftertraktade kvarter med balkong med morgonsol. Fräsch tvåa med genomgående bra skick, materialval och generösa ytor. Lugn men central gata!

Accepterat pris: 2 695 000 kr Avgift: 4.582 kr/mån Yta: 60 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 6/11 kl 13:00-13:45 & måndag 7/11 kl 17:30-18:00

Bobutik: Södermalm 08-640 71 00

Till dig som ska sälja, vet du vad din bostad är värd nuförtiden?

Bjud hem oss och låt oss berätta hur du lyckas i din bostadaffär – vi passar på att ta med två stycken biobiljetter.

Uppge kampanjkod: "Bio" när du bjuder hem oss. Erbjudandet gäller tills 31 dec 2011.

Boka din värdering på vår hemsida
www.smh.se

POPP